

nem látta akadályát annak, hogy árverés nélkül is követelje azon tényleges kárának megtérítését, amely kár az árveréssel semmi összefüggésben nincs. (P. IV. 4784/23). A KT 352. §-a értelmében megtartott árverésnél a törvény csupán hiteles személy tőzbenjárását írja elő, az a körülmény azonban, hogy nem a közjegyzői törvény szerint illetékes közjegyző járt közbe, az árverés hatályosságára befolyással nincsen. (P. VII. 1363/25).

Eladó késedelme esetén a vevő jogai újabb gyakorlatunk értelmében már nem oly szigoruan korlátozottak, mint az elmúlt évek határozataiban. Így állandó praxis volt, hogy aki az árut nem továbbeladás, hanem saját céljaira veszi meg, árkülömbőség címén kártérítést nem követelhetett. Ujabban már megítélt árkülömbőséget még fedezeti vétel eszközlése nélkül is, az üzeme céljára tüzfát vásárolt iparvállalatnak, annak ellenére, hogy utóbbi a tüzfávétel kötése után nagyobb mennyiségű tüzfát el is adott. (P. VII. 4767/24.)

A K. T. értelmében a vevő kárigényének nem előfeltétele a *fedezeti vétel* megkötése. A gyakorlat azonban előbb lappangva, majd mind hangsúlyozottabban korlátozza a vevő szabadságát és a kárenyhítési kötelezettség alapján a fedezeti vétel elmulasztását a vevő terhére írta. Érdekes, hogy ez a szabály, amelynek kifejlődését a pénzromlás jelenségei érezték, tulajdonképpen állandó valuta mellett még helyesnek ismerhető el, de eső valuta mellett a legnagyobb igazságtalanságokat eredményezi. Még újabban is a kártérítési követelés valorizációja ellen szegtezte a Kuria a fedezeti vétel kötésének elmulasztását, mondván, hogy a pénz csökkenésével járó veszteséget, felperes kereskedő megelőzhetné volna, ha megfelelő árumennyiséggel fedezte volna magát (P. IV. 3324/24.). A határozat nem gondol arra, hogy a fedezeti vétel megkötésével előállott befektetési többletet a gyakorlat sohasem valorizálta és így a szabályszerű fedező kétszeres kárt is szenvedett volna. Az érdekkiegyenlítés — akár absztrakt, akár konkrét kárigény [likvidálandó — csak méltányos valorizálással oldható meg. E tekintetben tisztult már a gyakorlat és nem egyedülálló ma már az a határozat, amely a fedezeti vétel hiánya folytán emelt kifogást elutasította azzal, hogyha a felperes fedezeti vételt eszközölt volna, annak valorizációs visszatérítése eladóra súlyosabb teher volna, mint az áru ezidőszerinti megszerzése (P. IV. 3645/24.). Ugyanez az élt változó viszonyaihoz simuló szellem mondatta ki, hogy vevő a vétel tárgyának fedezeti vétel útján való megszerzésére csak az előre fizetett vételár visszaszolgáltatása esetén köteles (P. VII. 4767/24.) és hogy az a vevő, aki az áru vételárát előre kifizette, nem kötelezhető arra, hogy fedezeti vétel kötésével az eladó kárának csökkentése végett az áru vételárát újból folyósítsa (P. IV. 206124.).

Dr. Varamai István.

(Befejező rész a következő számban.)

Csődönkívüli—csőd. Egy a pestvidéki törvényszék és a budapesti királyi tábla által is jóváhagyott kényszeregyezség szövegében a következő kitételek fordulnak elő: „Hitelezőim biztosítására 1925. december 31-ig (amikor a felajánlott kényszeregyezségi quota fizetendő) üzemem állandó ellenőrzés alatt álljon. Az ellenőrzést a vagyonfelügyelő gyakorolja. melléje a hitelezők 4 tagu ellenőrző bizottságot válasszanak . . . Amennyiben 1925. december 31-ig a quota szerint kielégítésre jogosult, általam elismert és jogerős bírói határozattal már megállapított tartozásaimnak a jelen egyezséggel felajánlott 80%-át meg nem fizetem, úgy bárhol található ingó és ingatlan vagyonom, vagyoni igényem és jogom jelen egyezség

erejénél fogva teljes szabad rendelkezési joggal a hitelezőimre száll át“.

Kimondja még az egyezség, hogy az értékesítés módja felett a hitelezők egyszerű többsége határoz és az adós már most meghatalmazást ad a vagyonfelügyelőnek a vagyon szabadkézből való eladására, (Pestvidéki törvényszék. Ke. 14.020/1924.)

Ez az egyezség a rendelet szellemével és tételes rendelkezéseivel határozottan ellenkezik. Megengedem és ebben az egész jogi közvélemény egyetért, hogy csődtörvényünk reformra szorul, de ez még nem ok arra, hogy a csődöt annak törvényes garanciái nélkül, mely a hitelezők egyenlő elbánását és a liquidáció hatósági ellenőrzését biztosítja, egy csődönkívüli csőddel pótoljuk, hol a többség minden törvényes ellenőrzés és alap nélkül a kisebbséget majorizálhatja. A kényszeregyezségi rendelet célja különben is az, mint azt Meszlény kommentárja is kiemeli, hogy az adós rendelkezési joga a fizetéképtelenség ellenére megmaradjon. Ezért kellett a csőd mellett ez az új intézmény. Fenti kényszeregyezség az adós üzemet a quota lefizetéséig ellenőrzés alá helyezi és az üzem vezetésével a vagyonfelügyelőt és az ellenőrző bizottságot bizza meg.

Suloky és mások szerint egyáltalában nem lehet vagyonátengedéssel, liquidációval kényszeregyezséget kötni, csak határozott quotával, Meszlény megengedhetőnek tartja, de inkább csak a határozott quota mellett. De semmiesetre sem engedhető meg, hogy a kényszeregyezségi quota lefizetéséig kitűzött határnap eredménytelen eltelte után még egy külön liquidációs eljárás engedtessek meg és ennek módozataira nézve a hitelezők kisebbsége a többségnek legyen kiszolgáltatva.

Hogy fenti aggályok milyen jogosultak, azt mutatják a konkrét ügy további fejleményei, amiből csak a tényállást írom le és az ügy folyamatban léte miatt egyelőre a jogi észrevételektől tartózkodom.

Adós a quotát nem fizette meg, erre egyszerű levélbeli értesítéssel összehívják a hitelezőket értekezletre, ott megszavaztatnak egy határozatot, hogy a liquidációnak 1926. április 30-ig való lebonyolításával a vagyonfelügyelőt és az ellenőrző bizottságot bizzák meg, mintegy tömeggondnoki és csődválasztmányi hatáskörrel, még pedig lehetőleg oly módon, hogy a hitelezők pénz helyett a raktáron levő ingóságokat kapják.

Nehezemre esik ezt a határozatot nem taglalni, azonban a kritikát helyettem nyugodtan bizhatom a jogász olvasóközönségre.

Sz—i.

